

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 351/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditřa a Miroslava Duriřa v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Kevickým, P. Mudroňa 45, Martin, proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a jeho argumentácia

1. Ústavnému súdu bola 28. januára 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.
2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v trestnom konaní vedenom pred Okresným súdom Martin (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 T 59/2017 v procesnom postavení poškodeného trestným činom zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Okresný súd rozsudkom č. k. 3 T 59/2017 z 26. júna 2019 uznal obžalovaného z trestného činu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obžalovaný“), vinným zo zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Z obsahu rozsudku okresného súdu č. k. 3 T 59/2017 z 26. júna 2019 vyplýva, že podľa § 172 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) obsahuje zjednodušené odôvodnenie a okresný súd rozhodol len o vine obžalovaného z trestného činu. Sťažovateľ v pozícii poškodeného

z trestného činu a strany trestného konania podal proti rozsudku okresného súdu č. k. 3 T 59/2017 z 26. júna 2019 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 1 To 68/2019 z 27. augusta 2019 tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku ako podané neoprávnenou osobou. Svoj právny názor založil na skutočnosti, že sťažovateľ ako poškodený z trestného činu si neuplatnil nárok na náhradu škody zákonným spôsobom, teda v rozpore s § 46 ods. 1 a 3 Trestného poriadku, v dôsledku čoho tak nebol oprávnenou osobou podať odvolanie podľa § 307 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda aj z dôvodu, že výrok súdu nebol urobený. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3 Tdo 3/2020 z 22. januára 2020 odmietol sťažovateľom podané dovolanie podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku ako podané neoprávnenou osobou. Najvyšší súd svoj právny názor odôvodnil tým, že sťažovateľ ako poškodený nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania, pričom okruh oprávnených osôb vyplýva z § 369 Trestného poriadku.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti označil ako odporcov, proti ktorým podáva ústavnú sťažnosť, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Po rozbere skutkových okolností trestnej veci vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 3 T 59/2017 napadol rozsudok okresného súdu č. k. 3 T 59/2017 z 26. júna 2019 odvolaním z dôvodu, že okresný súd nerozhodol o jeho nároku na náhradu škody, teda že nezaviazal obžalovaného z trestného činu k náhrade škody v trestnom konaní. Tento postup okresného súdu odobril krajský súd svojím uznesením č. k. 1 To 68/2019 z 27. augusta 2019, ktorým ním podané odvolanie zamietol ako podané neoprávnenou osobou podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa názoru sťažovateľa vo veci konajúce súdy porušili jeho právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a platnou právnou úpravou nerozhodli o jeho nároku na náhradu škody proti obžalovanému, pričom si tento nárok uplatnil v rámci prípravného konania. Taktiež zdôraznil, že je nepochybné, že konaním obžalovaného mu vznikla škoda vo výške 50 000 eur. Sťažovateľ poukazuje na to, že vo veci konajúce súdy na jednej strane poučujú poškodených o ich právach a na strane druhej rozhodujú v rozpore s vlastným poučením, čím tak „*vyvolávajú pochybnosti o dôveryhodnosti a spravodlivosti rozhodovania.*“. Taktiež je sťažovateľ presvedčený, že došlo k porušeniu jeho práva domáhať sa náhrady škody podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, pričom z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty už nie je možné uplatniť nárok na náhradu škody v občianskom súdnom konaní.

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti, aj napriek tomu, že je zastúpený právnym zástupcom, ktorý mal podanú ústavnú sťažnosť aj koncipovať, nenaformuloval žiadny petit ako návrh toho, čoho sa v konaní pred ústavným súdom domáha. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že táto smeruje proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, ktoré výslovne označil za porušovateľov svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je jeho nesúhlas s postupom vo veci konajúcich súdov, ktoré v konečnom dôsledku nerozhodli o jeho nároku na náhradu škody a nezaviazali obžalovaného k jej náhrade. V tejto súvislosti sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a označil ako porušovateľov svojich označených práv Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

II.1. Právomoc ústavného súdu a podmienky konania pred ním:

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

11. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

12. V súlade s § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne.

13. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

14. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

15. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016, IV. ÚS 343/2020). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

16. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

II.2. Posúdenie veci ústavným súdom:

18. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je síce možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde, avšak podaná ústavná sťažnosť je zmatečná a nespĺňa podmienky vyplývajúce zo zákona o ústavnom súde na jej prijatie.

19. Primárne ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom označený porušovateľia jeho označených práv Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky nimi byť nemôžu, keďže v jeho veci nerozhodovali a nijakým spôsobom ani nemohli do konania vedeného pred všeobecnými súdmi zasiahnuť. Konanie bolo vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 3 T 59/2017, ktorý vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 3 T 59/2017 z 26. júna 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť 26. júna 2019. Krajský súd uznesením č. k. 1 To 68/2019 z 27. augusta 2019 odmietol sťažovateľom podané odvolanie podané proti rozsudku okresného súdu č. k.

3 T 59/2017 z 26. júna 2019 ako podané neoprávnenou osobou. Najvyšší súd uznesením č. k. 3 Tdo 3/2020 z 22. januára 2020 odmietol sťažovateľom podané dovolanie ako podané neoprávnenou osobou. Vo veci sťažovateľa tak konali a rozhodovali všeobecné sudy, ktoré jedine mohli byť nerozhodnutím o nároku na náhradu škody porušovateľmi sťažovateľových práv v intenciách čl. 46 ods. 1 ústavy. Len v prípade zrušenia rozhodnutia všeobecného súdu mohol sťažovateľ uvažovať o náhrade škody proti štátu v intenciách čl. 46 ods. 3 ústavy (postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde primárne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, keďže sťažovateľom označení porušovateľa jeho práv nimi byť nemohli, keď absentuje príčinná súvislosť medzi pôsobnosťou dotknutých ústredných orgánov štátnej správy a tvrdeným porušením práv sťažovateľa.

20. Sekundárne sú prítomné aj ďalšie dôvody na odmietnutie podanej ústavnej sťažnosti. V podanej ústavnej sťažnosti absentuje návrh na rozhodnutie, ktorého sa sťažovateľ domáha, tzv. petit ako východisko pre ďalší postup ústavného súdu vo veci, aj keď sú označení tvrdení porušovateľa sťažovateľových práv. Z uvedeného dôvodu je podaná ústavná sťažnosť v rozpore s § 45 zákona o ústavnom súde v spojení s § 123 zákona o ústavnom súde. Je teda prítomný aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

21. Povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona o ústavnom súde a zo zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonávať tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (II. ÚS 117/05, III. ÚS 236/07, III. ÚS 334/09, IV. ÚS 343/2020), ako to zodpovedá § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta.

22. Taktiež je prítomný aj dôvod na odmietnutie podanej ústavnej sťažnosti z dôvodu jej oneskorenosti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 3 T 59/2017 z 26. júna 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť v deň jeho vyhlásenia. Krajský súd uznesením č. k. 1 To 68/2019 z 27. augusta 2019 odmietol sťažovateľom podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 3 T 59/2017 z 26. júna 2019 ako podané neoprávnenou osobou. Uznesenie krajského súdu č. k. 1 To 68/2019 z 27. augusta 2019 nadobudlo právoplatnosť 27. augusta 2019. Najvyšší súd uznesením č. k. 3 Tdo 3/2020 z 22. januára 2020 odmietol sťažovateľom podané dovolanie ako podané neoprávnenou osobou. Postup najvyššieho súdu vychádzal priamo zo znenia zákonnej úpravy v § 369 Trestného poriadku. Ak teda sťažovateľ podal dovolanie, pričom priamo zo zákonného znenia § 369 Trestného poriadku je zrejmé, že nebol na to subjektom oprávneným, mohol sa brániť proti uzneseniu krajského súdu výlučne priamo ústavnou sťažnosťou, a nie podaním dovolania najvyššiemu súdu. V dôsledku toho lehota na podanie ústavnej sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu č. k. 1 To 68/2019

z 27. augusta 2019 sťažovateľovi uplynula už v roku 2019 (za účinnosti v tom čase účinnej právnej úpravy konania pred ústavným súdom) a podaná ústavná sťažnosť je teda oneskorená, čo subsidiárne zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok primárne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde s prítomnosťou aj dôvodu odmietnutia pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde a dôvodu oneskorenosti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

II.3. Obiter dictum:

24. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje zjavnú neopodstatnenosť sťažovateľom predostretej argumentácie aj z toho dôvodu, že z obsahu uznesenia krajského súdu č. k. 1 To 68/2019 z 27. augusta 2019 (konkrétne strana 3 dole) vyplýva, že si sťažovateľ neuplatnil svoj nárok na náhradu škody riadne a včas v zmysle zákonného znenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku, teda proti obvinenému. K tomuto záveru dospel krajský súd z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 3 T 59/2017, ktorého súčasťou je aj originál vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-535/OV-MT-2015. Zápisnica o výsluchu sťažovateľa z 24. februára 2015 bola so sťažovateľom spísaná v čase pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe, teda v čase vedenia trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku vo veci, čo explicitne vyplýva z jej obsahu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2021

Libor Duľa
predseda senátu